

Skapa »tatueringfri« stickkanal

■ Rickard Eitrem har i Läkartidningen 13/2007 (sidan 1062) skrivit ett intressant och högaktuellt inlägg angående injektioner genom tatueringar. Inom anestesi har frågan blivit alltmer aktuell beroende på att ett ökat antal gravida kvinnor med lumbala tatueringar erhåller neuroaxial anestesi i samband med förlossning.

Precis som Rickard Eitrem skriver finns det få vetenskapliga belegg för att deponering av tatueringfärger i centrala nervsystemet kan ge upphov till neurologiska problem. I en fallbeskrivning 2004 härleddes en övergående lumbal vävnadsreaktion till deponering av tatueringsfärgämne [1].

Vid stick med ihåliga nålar (både med och utan mandräng) följer det med vävnadsfragment till de djupare vävnaderna, s k coring [2, 3]. I Lancet publicerades 1956 en rapport där fem barn utvecklade epidurmoida tumörer i epidurala och i subaraknoidala rummet till följd av multipla spinala injektioner av anti-biotika [4].

Teoretiskt blir det därför lätt att tänka sig att man kan deponera färgämnespigment från tatueringen i epidural-, subdural- eller subaraknoidalarummet om man sticker genom en tatuering. Hur denna eventuella deponering av tatueringfärg på sikt påverkar vårt centrala nervsystem är inte känt. Teoretiskt kan man tänka sig besvär som uppkommer efter lång tid, t ex araknoiditer eller neuropatier, sekundärt till en inflammatorisk reaktion [5, 6].

Foto: IBL

Tatueringar – ett mode som kan vara problematiskt när behov av anestesi uppkommer.

I praktiken borde det vara möjligt att undvika att sticka igenom en lumbal tatuering. Om det inte låter sig göras kan man istället göra en liten hudincision eller, alternativt, använda en grövre förstickare genom huden och då skapa en »tatueringfri« stickkanal [7], där man kan gå igenom med sin epidural- eller spinalnål.

Per Flisberg
överläkare, med dr
per.flisberg@skane.se

Katarina Levin
specialistläkare; båda vid
anestesi- och intensivvårdskliniken,
Universitetssjukhuset i Lund

REFERENSER

Läs mer Fullständig referenslista
<http://ltarkiv.lakartidningen.se>

En tavla på Läkarsällskapet

■ Trots att det gått några veckor sedan Yngve Hofvander skrev sitt illvilliga aktstycke i Läkartidningen (12/2007, sidan 964) känns det angeläget för mig som Adolf Lichtensteins dotter att gå i svaromål.

YH borde ha försökt erinra sig vilken tidsanda och vilken livsstil som rådde under 1900-talets första hälft och vilka trender som var förhärskande då, innan han skrev ner sina funderingar. Det hade varit snyggare om han insett att sådant som då var gångbart inte är lika acceptabelt idag. YH borde ha tänkt efter före.

När YH och jag för flera decennier sedan samtidigt arbetade med u-hjälp på Sida bibringades jag den uppfattningen att YH var positivt inriktad gentemot sin omvärld och gjorde en uppskattad insats. År 2007 är bilden en annan. Jag har svårt att se någonting försonande i påhoppet på min far.

Det hade också varit på sin plats om YH hade kunnat dra sig till minnes att många konstnärer under tidigt 1900-tal gärna avbildade sina modeller med något som var signifikativt just för den personen.

Jag var flera gånger närvarande då Bo Beskow målade porträttet av vår far i vårt föräldrahem. Och jag kan försäkra att varken BB eller AL hyste några »tobakstankar« i det sammanhanget. Det var bara helt enkelt så att rökning var vedertagen på den tiden.

Se på andra rökande personer från den här epoken, läkare eller icke läkare. Vem skulle ha drömt om att exempelvis ge sig på och nedvärdera yrkesmän och yrkeskvinnor här eller utomlands för att de var rökare?

Det förefaller mig både ovederhäftigt och förolämpande att mer än ett halvsekel senare hänga ut en syndabock och göra en jämförelse mellan gårdagens uppfattning och dagens. Man måste faktiskt försöka se tingen i deras rätta sammanhang.

Annika Lichtenstein Elmberg
Stockholm

*

Nästa vecka: Yngve Hofvander svarar sina kritiker.

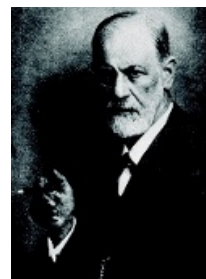

Foto: IBL

Även Freud rökte.

Det måste väl ändå vara ett skämt ...?

■ Jag läser med stigande förvåning vad aktade svenska läkare skriver om en del av sina äldre kolleger som hänger porträtt på Svenska Läkarsällskapet. De besökare som kommer till sällskapets hus på Klara Östra Kyrkogata i Stockholm är alldeles säkert en väl utbildad skara och naturligtvis förtrogna med rökningens skadeverkningar.

Att med den motiveringen attackera våra kulturhistoriska minnesmärken och konstskatter och försöka förpassa dem till tavelförråd och – ännu värre – föreslå överpensling av de rökverk som de gamla kollegerna håller i händerna kan väl inte tas annat än som skämt?

Vi får väl inte glömma bort att det var en annan tid dessa kolleger levde i. Rökverken ska/skulle naturligtvis inte ses som någon sorts uppmuntran för andra att börja röka, utan snarare ses som en sorts statusförhöjande symbol – likt en monokel – och vanligt »à l'époque«.

Nej, var litet rimliga – konstverken avbildar framstående kolleger och kan tjäna som förebilder, inte hatobjekt.

Många av oss/er skulle nog vara inte så litet stolta att själva få hänga som porträtt i dessa ärevärdiga lokaler!

Ingemar Blomgren
plastikkirurg, konstvän, Stockholm
info@kirurgcentrum.com